

Hergüner

Quarterly

www.herguner.av.tr

Q2 2025

Enerji, Altyapı ve Çevresel, Sosyal ve Yönetişim (ÇSY)

Editörden

Doğrudan yabancı yatırımlar ulusal ve küresel ekonomilerde önemli bir rol oynamakta ve çevresel ve sosyal yönetim (ÇSY) ile sürdürülebilirlik eğilimleri ile büyük bir değişime uğramaktadır. Bu değişim, özellikle yeşil ve sürdürülebilir altyapı alanında yeni eğilimleri ortaya çıkardı. Bu değişimin Türkiye'nin altyapı gelişmeleri üzerinde de benzer etkileri bulunmaktadır. Bu bağlamda, bu sayımızda küresel ve Türkiye'nin altyapısındaki önemli trendleri ele almaya karar verdik.

Her zamanki gibi, sürdürülebilir kalkınma ve ÇSY üzerindeki etkileriyle doğrudan ilişkili olan altyapı alanında üç ana konu belirledik. İlk makale, Türkiye ve dünyadaki altyapı trendlerine genel bir bakış sunmaktadır. İkinci makale de Avrupa'daki altyapı alanındaki en önemli gelişmelerden biri olan Almanya'nın yatırımları için ayırdığı özel fonu ve hukuki temelini inceledik.

Üçüncü olarak ise yükselen sektör altyapılarından biri olan tarımsal altyapıya dikkat çekmektedir. Son makale ise, 11 Nisan 2025 tarihli ve 32515 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bankaların Yeşil Varlık Oranı Hesaplamasına İlişkin Tebliğ'in ("**Tebliğ**") potansiyel etkilerini vurgulayarak, bankaların yeşil varlık oranı hesaplamasının olası etkilerini ele almaktadır.

Sizlere keyifli okumalar dileriz.

Hergüner, Bilgen, Üçer

İçindekiler

A

Türkiye’de
ve Dünyada
Altyapı
Yatırımı
İhtiyaçları &
Trendleri

SAYFA/4

B

Geleceğe Yatırım:
Almanya’nın
Altyapı
Harcamalarındaki
Artış

SAYFA/9

C

Türkiye’de Tarım
Altyapısının
Sürdürülebilirliği
ve Gıda Güvenliği

SAYFA/12

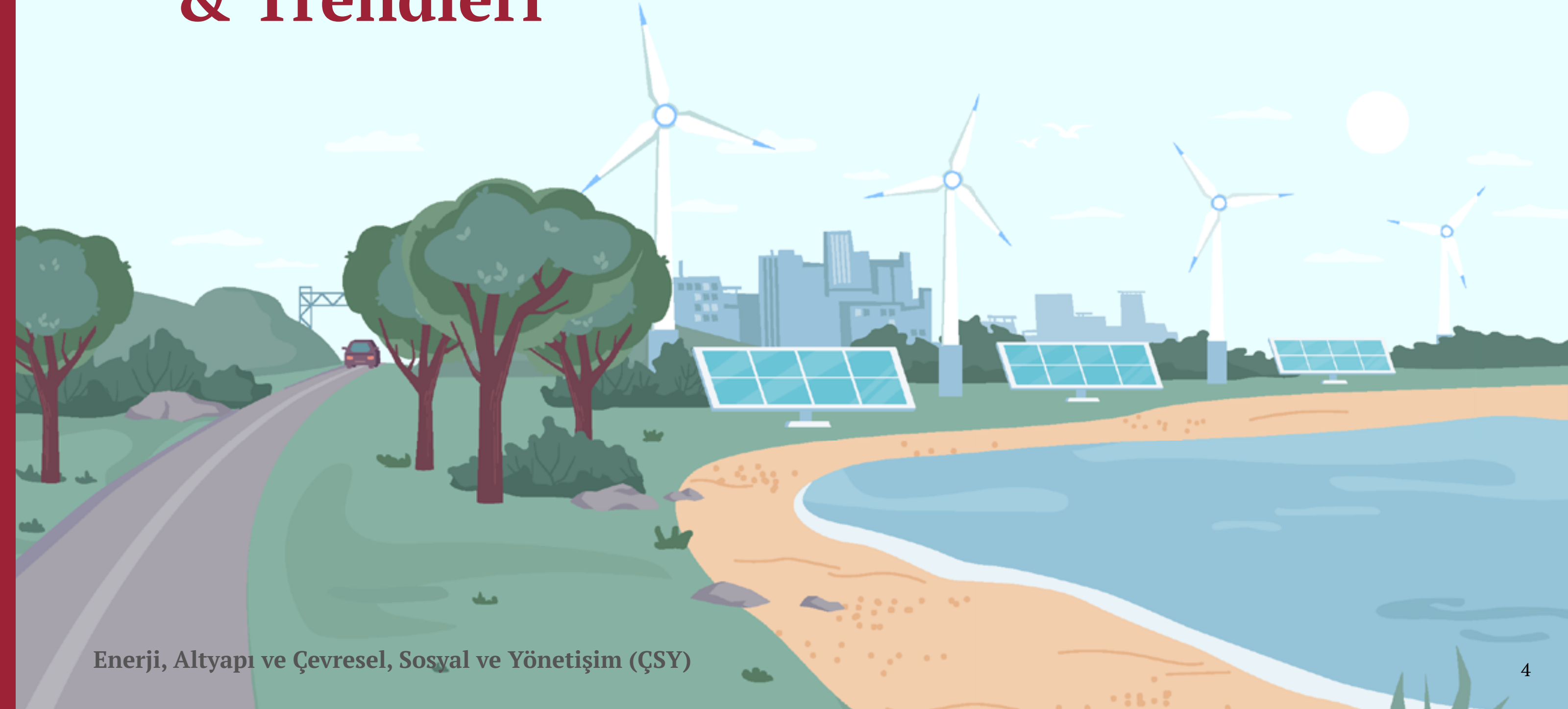
D

Bankaların Yeşil
Varlık Oranı
Hesaplaması Hakkında
Tebliğ’in Bankaların
Kredilendirme
Rejimlerine Olası
Etkileri

SAYFA/17

A Türkiye’de ve Dünyada Altyapı Yatırımı İhtiyaçları & Trendleri

1. Giriş

Altyapı, ekonomik büyümeyi yönlendirmede kritik bir rol oynamaktadır. Nüfusun artması ve kentleşmenin hız kazanmasıyla birlikte, modern ve dayanıklı altyapıya olan ihtiyaç da giderek artmaktadır. Hem Türkiye’de hem de küresel ölçekte altyapı ihtiyaçları; teknolojik gelişmeler, çevresel kaygılar ve değişen toplumsal talepler doğrultusunda hızla gelişmektedir.

Elektrikli araçların yükselişinden bilgi teknolojilerindeki atılımlara kadar, altyapı yatırımı öncelikleri dönüşüm geçirmektedir. **Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SDG)** ile uyumlu yeşil altyapı, ulusal gündemlerde giderek daha fazla ön plana çıkmaktadır. Nitekim Türkiye’nin yeni taslak [İklim Kanunu](#) da yeşil altyapıyı teşvik etmektedir. Bu makale, Türkiye’nin altyapı yatırımı manzarasını küresel trendlerle karşılaştırmalı olarak ele alarak; ortaya çıkan önceliklere, sektörel boşluklara ve finansman zorluklarına odaklanmaktadır.

2. Türkiye’nin Altyapıya İlişkin Yasal Çerçevesi

Türkiye’nin altyapı gelişimi, anayasal hükümler, sektöre özgü yasalar ve stratejik yatırım çerçevelerinin bir kombinasyonu ile düzenlenmektedir. Bu yapının merkezinde, kamu altyapı projelerinin ihale süreçlerini düzenleyen ve şeffaflık ile rekabeti güvence altına alan [4734 sayılı Kamu İhale Kanunu](#) yer almaktadır. Özel sektör katılımını içeren büyük ölçekli altyapı yatırımları ise, birleşik bir **Kamu-Özel İş Birliği (KÖİ)** yasasından ziyade, sektörel yasalar (örneğin, Sağlık KÖİ Kanunu, Elektrik Piyasası Kanunu) ve idari düzenlemeler aracılığıyla düzenlenmektedir. [Bu dağınık hukuki düzenlemeler; projelerin fizibilitesi, finansman modelleri ve risk paylaşımı çerçevelerini inceleyen Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı’nın gözetimi altında koordine edilmektedir.](#)

Türkiye’nin hukuki altyapı ortamının kritik bir unsuru, ulaştırma, enerji ve havalimanı projelerinde yaygın olarak kullanılan **Yap-İşlet-Devret (YİD)** modelidir. YİD sözleşmeleri sıklıkla **uluslararası tahkim maddeleri** içermekte olup, bu durum yatırımcıların

tarafsız uyuşmazlık çözüm mekanizmalarına olan tercihlerini yansıtmaktadır. Ayrıca, [2872 sayılı Çevre Kanunu ve Çevresel Etki Değerlendirmesi \(ÇED\) Yönetmeliği](#) de diğer önemli hukuki kaynaklardır. Mevcut hukuki rejimin aksine, İklim Kanunu; sürdürülebilirlik ve çevresel uyumluluğu proje onay süreçlerine entegre ederek, ulusal uygulamaları küresel ÇSY standartlarıyla uyumlu hale getirmektedir.

[Türkiye, yıldır uzun vadeli yabancı altyapı yatırımlarının payını artırmaya çalışırken, onlarca yıllık deneyimin yerli ve uluslararası yüklenicileri ve çeşitli finansman taraflarını bir araya getirerek çok sayıda sektörde geniş bir yelpazede KÖİ projesinde bir araya getirdiği, dağınık da olsa, halihazırda geniş kapsamlı olan KÖİ mevzuatı bulunuyor.](#) Küresel eğilimlerle uyumlu olarak, hem çevresel hem de sosyal boyutları kapsayan sürdürülebilirlik, altyapı projeleri için finansman havuzunu genişletmek üzere yeni finansal ve yasal araçların getirilmesiyle birlikte, mevzuattaki iyileştirmelerin temel itici gücü olacaktır.

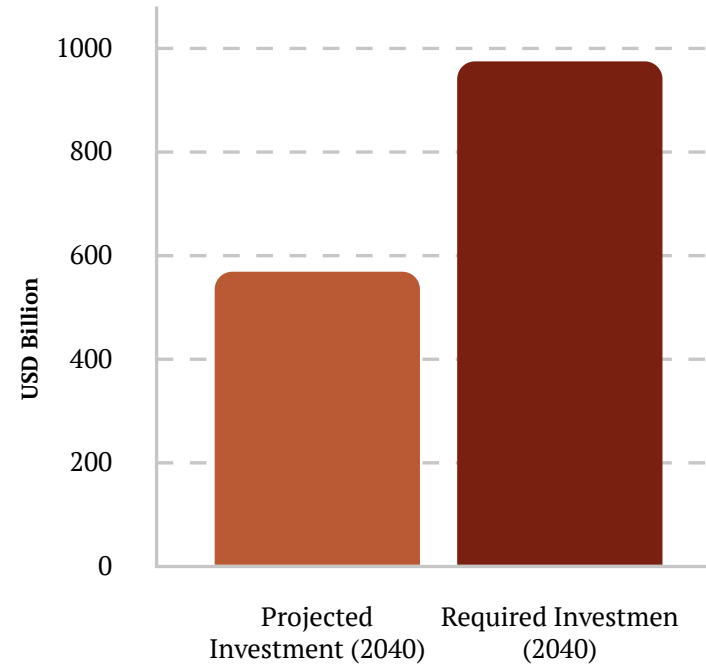
3. Türkiye'nin Büyüyen Altyapı İhtiyacı

Türkiye, son on yılda yıllık ortalama %5,4 oranında güçlü bir ekonomik büyüme kaydetmiştir. Hızlı kentleşme, nüfus artışı ve sanayi genişlemesi, altyapı talebinde paralel bir artışı beraberinde getirmiştir. İhtiyaç ile mevcut kaynaklar arasındaki farkı kapatmak için Türkiye, büyük ölçüde Kamu-Özel İş Birliği (KÖİ) modellerine başvurmuştur. Ancak bu strateji, yatırım açığını tamamen kapatmaya yetmemiştir.

Projeksiyonlar, Türkiye'nin [2040 yılına kadar altyapıya yaklaşık 569 milyar ABD doları](#) yatırım yapacağını göstermektedir (Grafik 1). Ancak, gerçek altyapı ihtiyacının yaklaşık 975 milyar ABD doları olduğu tahmin edilmekte olup, bu önemli bir açık oluşturmaktadır. Bu talebin yarısından fazlası ulaştırma sektörüne, yaklaşık dörtte biri ise enerji sektörüne aittir. 2024 yılı itibarıyla [Türkiye'nin altyapı bütçesinin neredeyse yarısı \(%49\) demiryolu projelerine ayrılmış olup, bu durum ulaştırmanın ülkenin kalkınma stratejisindeki merkezi rolünü vurgulamaktadır.](#) (Grafik 2).

Enerji, Altyapı ve Çevresel, Sosyal ve Yönetişim (ÇSY)

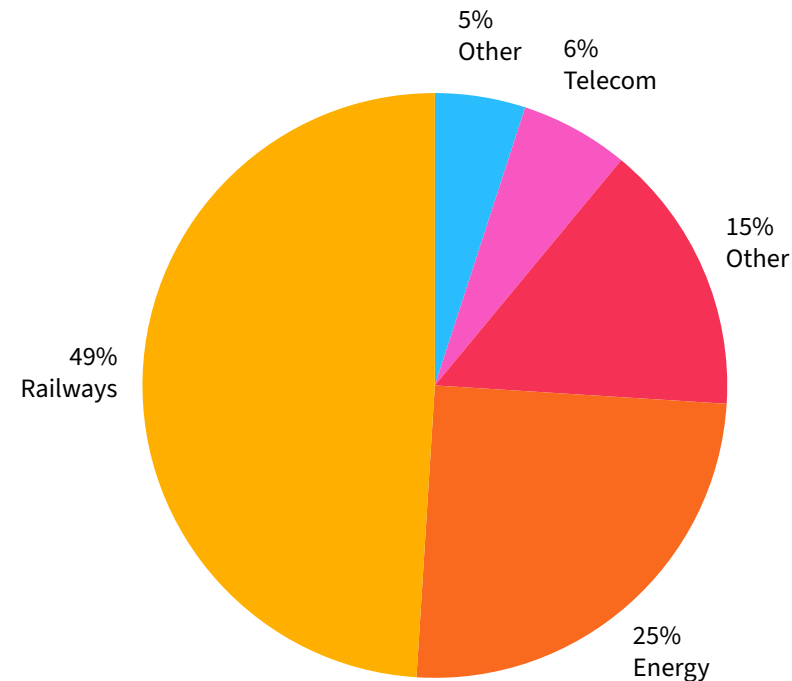
Turkey's Infrastructure Investment Gap by 2040 (USD Billion)

Grafik 1

([Türkiye's Infrastructure Growth and Global Role Highlighted at 8th Istanbul PPP Week](#))

Infrastructure Budget Allocation in Turkey (2024)

Grafik 2

([Türkiye Allocates USD 27.4 Billion Public Investments in 2024](#))

3.a. Telekom Altyapısı: Gelişime Açık

Ulaşım sektörü Türkiye'nin altyapı gündeminde baskın olurken, telekomünikasyon sektörü hala gelişmemiş durumda kalmaktadır. 2040 yılına kadar Türkiye'nin telekom altyapısına yaklaşık 100 milyar ABD doları yatırım yapması beklenmektedir. Küresel ölçekte, özellikle pandemi sonrası dijitalleşme ile birlikte hızla artmış ve şirketler dijital kapasitelerini önemli ölçüde genişletmiştir.

Ancak Türkiye Telekom altyapısı konusunda geride kalmaktadır. Türkiye, sabit internet hızı bakımından 181 ülke arasında 111. sırada yer almakta ve birçok gelişmiş ülke 5G'ye geçiş yaparken ve 6G'yi araştırırken, Türkiye büyük ölçüde 4.5G ağları üzerinde faaliyet göstermeye devam etmektedir. Bu gerilik, politika odağı ve yatırım için kritik bir alan olduğunu göstermektedir.

3.b. Sürdürülebilirlik ve Yeşil Altyapı Konusu

Sürdürülebilirlik, dünya genelinde altyapı önceliklerini yeniden şekillendiriyor. AB'nin karbon vergisi gibi karbon fiyatlandırma mekanizmaları, elektrikli araçların (EV) yaygınlaşması ve yenilenebilir enerjiye geçiş, yeşil altyapıya artan bir vurgu yapıldığını göstermektedir. Türkiye'nin taslak İklim Kanunu'nun karbon taksonomisini oluşturması ve yeşil altyapı yatırımlarını artırması beklenmektedir. Bu bağlamda, [2024 kamu yatırım programı](#), sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle ilgili yatırımlar ve tasfiye edilen varlıkları gündemine almıştır.

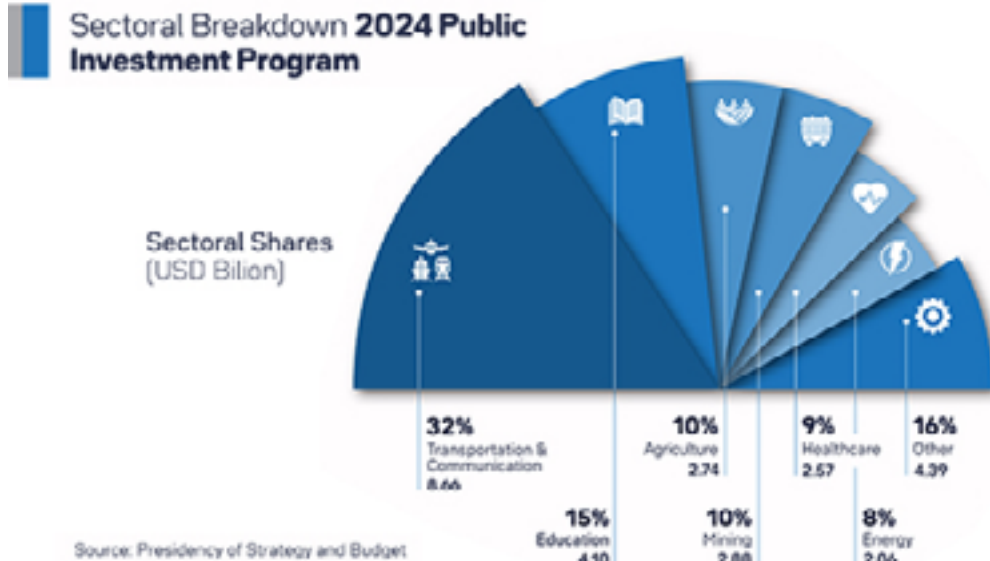
2024 programına göre, Türkiye bu alanda önemli gelişmeler kaydetmiştir. Örneğin, yerli elektrikli araç markası TOGG'un ortaya çıkışı, elektrikli araçların benimsenmesini hızlandırmıştır. 2035 yılına kadar Türkiye'de trafikte 5 ile 11 milyon arasında elektrikli aracın olması öngörülmektedir. Yenilenebilir enerji alanında ise Türkiye, kapasite artışı açısından dünya genelinde ilk 10 ülke arasında yer almaktadır. [2022 ile 2027 yılları arasında yenilenebilir enerji kapasitesinin %64 artarak 90 gigavat seviyesine ulaşması beklenmektedir.](#) Bu büyümenin %49'u güneş enerjisinden, %24'ü ise rüzgâr enerjisinden kaynaklanacaktır.

26 Temmuz 2024 tarihli ve 32613 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Karar ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından [Yeşil Dönüşüm Destek Programı'nın](#) uygulama usul ve esasları belirlenmiştir. Bu program, Türkiye'de döngüsel ekonomi yaklaşımıyla uyumlu, doğal kaynakları koruyan, iklim ve sürdürülebilirlik hedeflerine katkı sağlayan ve kaynak verimliliği ile düşük karbonlu üretimi teşvik eden yatırımları desteklemeyi amaçlamaktadır.

Bu kapsamda, [ilgili mevzuattan sağlanan](#) avantajlardan yararlanmak isteyen yatırımcıların, yeşil dönüşüm stratejileri doğrultusunda tesis düzeyinde uygulanacak yeşil dönüşüm uygulamalarını içeren bir yol haritası raporu hazırlamaları gerekmektedir. Bu raporda, yatırımcı önerilen yatırım için niceliksel veya oransal olarak somut ve ölçülebilir iyileştirmeleri içeren bir veya birden fazla proje hedefi tanımlanmalıdır.

Bir projenin destek almaya hak kazanabilmesi için yol haritası raporunun onaylanması, projenin programın hedefleriyle uyumlu olması, ölçülebilir hedefler içermesi, yeşil dönüşüm uygulamalarını barındırması ve çağrıda belirtilen koşulları sağlaması gerekmektedir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Genel Müdürlüğü, başvuruyu Başvuru Değerlendirme Raporu'na dayanarak inceleyip, kabul, reddetme veya revizyon kararını yatırımcıya program portalı aracılığıyla bildirir. Projeleri onaylanan yatırımcılara, program kapsamında tanımlanan destek türleri verilecektir.

Yeşil altyapının finansmanı için Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), 22 Eylül 2022 [tarihinde Yeşil Borçlanma Araçları, Sürdürülebilir Borçlanma Araçları, Yeşil Kira Sertifikaları ve Sürdürülebilir Kira Sertifikaları Rehberi'ni](#) yayımlamış ve ardından 6 Eylül 2024 tarihinde önemli çevresel ve sosyal etkiye sahip projelerin finansmanına katkı sağlamak amacıyla [Yeşil, Sürdürülebilir ve Sosyal Sermaye Piyasası Araçları Taslak Rehberi'ni](#) yayınlamıştır.

4. Küresel Altyapı Trendleri ve Yatırım Açıkları

Yeterli finansmanın sağlanması, Türkiye'nin en önemli altyapı yatırımları konusundaki zorluklarından biri olmaya devam etmektedir. Yatırım ihtiyaçlarını karşılamak için iç kaynaklar yetersiz kalmakta ve küresel ekonomik dalgalanma ile artan faiz oranları nedeniyle dış finansmana erişim zorlaşmaktadır.

[1986 ile 2023 yılları arasında Türkiye, altyapı yatırımları için Kamu-Özel İş Birliği \(KÖİ\) modeliyle 204 milyar ABD doları sağlamıştır.](#) Ancak, 2040 yılına kadar olan gelecekteki ihtiyaçların büyüklüğü—569

milyar ABD doları—sadece KÖİ modellerinin yeterli olmayacağını göstermektedir. Yenilikçi finansman çözümleri ve çeşitlendirilmiş fon kaynaklarına acilen ihtiyaç duyulmaktadır.

Küresel ölçekte, 2040 yılına kadar [altyapı yatırım talebinin büyük çoğunluğunun Asya'dan kaynaklanması beklenmektedir. Sadece Çin, 28 trilyon ABD doları altyapı ihtiyacı ile mevcut yatırım trendleri arasındaki 2 trilyon ABD doları tutarındaki açığıyla karşı karşıyadır. Amerika Birleşik Devletleri'nde ise altyapı yatırım açığı çok daha belirgindir ve yaklaşık 3,8 trilyon ABD doları olarak tahmin edilmektedir.](#)

Ayrıca, [Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Ajansı \(UNCTAD\) raporlarına](#) göre, Türkiye'nin iç pazar koşullarına ek olarak, küresel yatırımlar da düşme eğilimi göstermektedir. Ancak aynı rapora göre, yenilenebilir enerji projeleri ile yeşil ve sürdürülebilir altyapı projelerine yapılan yatırımlar küresel yatırımlarda başı çekmekte, hem küresel hem de Türkiye'de en büyük potansiyeli barındırmaktadır.

Yatırımların finansmanındaki sermaye için küresel

rekabet, Türkiye için ek riskler doğurmaktadır. Türkiye'nin Avrupa ile Asya arasındaki stratejik konumu bir avantaj olmakla birlikte, küresel finansman için artan rekabet, altyapı açığını kapatma çabalarını daha da zorlaştırabilir.

5. Sonuç

Türkiye'nin altyapı genişleme ve yenileme ihtiyaçları önümüzdeki on yıllarda artmaya devam edecektir. Ulaşım sektörü hâlâ baskın konumda olmakla birlikte, telekomünikasyon ve sürdürülebilirlikle ilgili altyapıda da acil ihtiyaçlar bulunmaktadır. Türkiye, yenilenebilir enerji ve elektrikli araçlar alanında kayda değer ilerlemeler kaydetmiş olsa da, özellikle finansman ve dijital altyapı alanlarında önemli zorluklar devam etmektedir.

Rekabetçi ve güçlü kalabilmek için Türkiye, finansman modellerini KÖİ'lerin ötesine çeşitlendirmeli ve altyapı önceliklerini dijitalleşme ile sürdürülebilirlik alanlarındaki küresel trendlerle uyumlu hale getirmelidir. Bunu başarmak, giderek birbiriyle daha bağlı hale gelen dünyada uzun vadeli ekonomik büyüme ve ulusal rekabet gücünün sağlanması için hayati öneme sahiptir.

B Geleceğe Yatırım: Almanya'nın Altyapı Harcamalarındaki Artış

1. Giriş

Avrupa Birliği (“AB”) ve üye devletleri, Yeşil Mutabakat kapsamında sürdürülebilir ticaret ve yatırım politikalarını ilerletmeye devam ediyor. Bu bağlamda, Almanya, Mart ve Nisan 2025’te anayasasını, belirli yatırım alanlarında daha esnek kamu borçlanmasına olanak sağlayacak şekilde değiştirerek tarihi bir adım attı. [Bu değişiklik, önümüzdeki on yıl boyunca savunmayı güçlendirmeye, altyapıyı iyileştirmeye ve iklim direncini artırmaya adanmış 500 milyar avroluk olağanüstü bir programın önünü açtı.](#)

Bu paketin önemli bir kısmı, uzun süredir beklenen altyapı iyileştirmelerine ayrıldı. Bunlar arasında, savunma sanayi, eskiyen otoyol tünellerinin iyileştirilmesi, toplu taşıma ve demiryolu kapasitesinin genişletilmesi ve yeni üniversite kampüslerinin, bakım tesislerinin ve enerji tasarruflu kentsel projelerin geliştirilmesi yer almaktadır. Reform ayrıca, pek çok sektörde, büyük projelerin uygulanmasında önemli bir rol oynaması beklenen kamu-özel sektör işbirlikleri (“KÖİ”) ortam yaratmaktadır. Bu girişimler bir arada ele alındığında, savunma sistemleri, enerji ve

ulaşımdan sağlık hizmetlerine, eğitimden dijital ağlara kadar Almanya’nın temel sistemlerini modernize etmek ve aynı zamanda ülkenin 2045 yılına kadar iklim nötrlüğü hedefini ilerletmek için kapsamlı bir stratejiyi yansıtıyor. Önümüzdeki on yıl içinde, yalnızca ileri teknik uzmanlık değil, aynı zamanda güçlü yasal, düzenleyici ve sözleşmesel çerçeveler gerektiren projelere eş benzeri görülmemiş düzeyde yatırım akacak.

2. Almanya’nın 500 Milyar Avroluk Dönüşüm Planı

Almanya’nın 12 yıllık bir döneme yayılan 500 milyar avroluk programı, geleneksel mali sınırlarından köklü bir uzaklaşmayı temsil ediyor. Federal bütçe dışında ayrı bir araç olarak kurulan fon, normalde geçerli olan katı borçlanma kurallarından muaf tutularak büyük ölçekli, başta savunma sanayi olmak üzere, altyapı finansmanına yer açıyor. Bu miktarın 100 milyar avrosu, ısıtma sistemleri ve yerel enerji ağları gibi projelerin eş finansmanı için federal eyaletlere ve belediyelere aktarılacak. 100 milyar avroluk bir diğer kaynak ise enerji geçiş önceliklerini desteklemek için İklim ve Dönüşüm Fonu

aracılığıyla aktarılacak. Kalan 300 milyar avro federal hükümet düzeyinde yönetilecek ve ulaşım, hastaneler, okullar ve üniversiteler, enerji şebekeleri, dijitalleşme ve savunma alanlarındaki geniş bir proje portföyüne yönlendirilecektir. Daha da önemlisi, harcamalar her yıl normal federal bütçenin %10’unu aşmalıdır; bu da programın mevcut harcamaları karşılamak yerine yeni sermaye eklemesini sağlayacaktır.

Fonun büyük bir kısmı Almanya’nın savunma ve altyapı altyapısının modernizasyonuna ayrılacaktır. Öncelikler arasında savunma harcamaları, ulaşım koridorlarının iyileştirilmesi, yenilenebilir enerji ve demiryolu ağlarının genişletilmesi ve çevre dostu kamu tesislerinin inşası yer almaktadır. Kamu-özel sektör işbirliği (KÖİ) yapılarının uygulamada yaygın olarak kullanılması ve özel sektör katılımı ve ortak risk dağılımı için fırsatlar yaratacaktır. Bu önlemler toplu olarak, Almanya’nın omurga sistemlerini yenilemek için kararlı bir çabayı işaret ederken, aynı zamanda 2045 iklim nötrlüğü taahhüdünü de desteklemektedir. Önümüzdeki on yılda, buna uygun olarak sermayenin harekete geçirilmesi yalnızca mühendislik kapasitesini değil, aynı zamanda sağlam bir yasal, düzenleyici ve

yönetişim ortamını da gerektirecektir. [Almanya'nın tanımlanmış yatırım öncelikleri için daha fazla borçlanma imkânı sağlayan anayasa değişikliği, kısıtlayıcı borç freninden \(Schuldenbremse\) keskin bir kopuşu temsil ediyor. AB Yeşil Mutabakat hedefleriyle uyumlu olmakla birlikte, reform öncelikle Almanya'nın kritik altyapıyı yenileme ve yükseltme konusundaki acil ihtiyacına yanıt veriyor. Mali öncelikleri etkili bir şekilde yeniden belirledi ve Avrupa'nın en büyük ekonomisi için yeni bir tedarik dönemini başlattı.](#) Politika aynı zamanda, sürdürülebilir mobilite, enerji verimliliği ve karbonsuzlaştırmanın ulusal kalkınma planlarının merkezinde yer aldığı 2050 yılına kadar iklim nötrlüğüne ulaşma yönündeki daha geniş AB çabalarıyla da uyumlu. Almanya için bu, demiryolu sistemlerinin elektrikleştirilmesi, yenilenebilir enerji üretiminin genişletilmesi ve kamu binalarının yüksek çevre standartlarını karşılayacak şekilde güçlendirilmesi anlamına geliyor. [Bu girişimler, Avrupa Yatırım Bankası \(AYB\) finansman kriterlerine oldukça uygun olup,](#) potansiyel olarak proje süreçlerini daha da hızlandırabilecek karma finansmanı mümkün kılıyor.

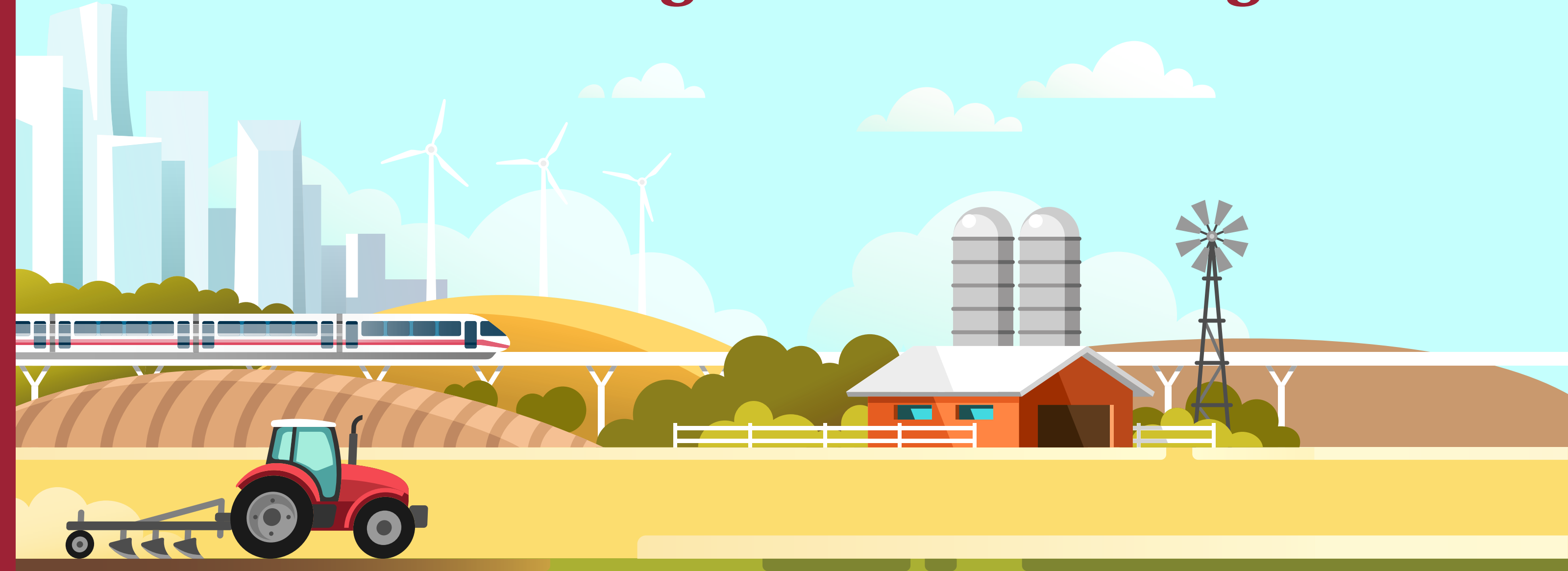
[Jeopolitik ortam da aciliyet duygusunu artırıyor. Almanya'nın yatırım artışı yalnızca ekonomik büyümeyle ilgili değil, aynı zamanda enerji ve ulaştırma gibi sektörlerde tedarik zinciri kesintilerine ve jeopolitik risklere maruziyeti azaltmakla da ilgili.](#) Yenilenebilir enerji genişlemesi, intermodal lojistik merkezleri ve akıllı altyapı gibi projeler hem dayanıklılığı hem de stratejik özerkliği güçlendirecektir. Ayrıca, inovasyon da önemli bir rol oynayacaktır: Programın, Bina Bilgi Modellemesi, modüler inşaat ve akıllı dijital sistemler gibi gelişmiş inşaat yöntemlerini teşvik etmesi beklenmektedir.

3. Sonuç

Almanya'nın 500 milyar avroluk yatırım planı, devletin ihtiyaçları ve siyasi irade, piyasa ihtiyaçları ve finansman kapasitesinin nadir görülen bir uyumunu temsil ediyor. Büyük ölçekli yenilemeyi iddialı iklim hedefleriyle birleştiren bu plan, Avrupa altyapı politikası için bir dönüm noktası niteliğinde. Almanya, eşi benzeri görülmemiş kaynaklar ayırarak yalnızca savunma, enerji, ulaşım, sağlık ve eğitim sektörlerini modernize etmeyi değil, aynı zamanda ekonomik dayanıklılığı ve stratejik bağımsızlığı da güçlendirmeyi hedefliyor. Bu planın başarısı, kamu ve özel sektör aktörleri arasında etkili iş birliğine, yenilikçi finansman araçlarına ve teknik uzmanlığın sağlam yasal, düzenleyici ve sürdürülebilirlik standartlarıyla bütünleştirilmesine bağlı olacaktır.

C Türkiye’de Tarım Altyapısının Sürdürülebilirliği ve Gıda Güvenliği

1. Giriş

Tarım sektörü, yalnızca ekonomik bir faaliyet alanı değil, aynı zamanda toplumların yaşam kalitesini doğrudan etkileyen bir güvenlik unsurudur. Bu nedenle, sürdürülebilir tarım uygulamaları ile gıda güvenliğinin sağlanması, çağdaş hukuk sistemlerinin stratejik öncelikleri arasında yer almaktadır. Tarımsal üretimin çevresel, ekonomik ve sosyal boyutlarını dengeleyen bir sistem olarak sürdürülebilir tarım; hem doğal kaynakların korunması hem de nüfus artışıyla birlikte artan gıda talebinin güvenli bir şekilde karşılanması açısından yaşamsal önem taşımaktadır.

Günümüzde, iklim değişikliği, biyoçeşitlilik kaybı, tarım arazilerinin azalması ve gıda fiyatlarındaki istikrarsızlık gibi sorunlar, tarım altyapısının sürdürülebilirliğini tehdit etmekte; buna bağlı olarak gıda güvenliği hukuki bir sorumluluk ve politika alanı haline gelmektedir. Türkiye, hem ulusal düzenlemeleri hem de uluslararası normlara uyum çabaları ile bu sürecin önemli bir parçası haline gelmiş; başta Avrupa Birliği Ortak Tarım Politikası olmak üzere pek çok düzenlemeyle paralel adımlar atmıştır.

Enerji, Altyapı ve Çevresel, Sosyal ve Yönetişim (ÇSY)

2. Sürdürülebilir Tarımın Kavramsal ve Hukuki Çerçevesi

Tarım, gıda zincirinin ilk halkasını oluşturan ve toplumların hem ekonomik hem de sosyal refahında merkezi bir role sahip olan bir üretim alanıdır. Ancak bu sektör, çevresel baskılar, iklim değişikliği ve artan nüfus gibi etkenler karşısında sürdürülebilirlik ilkeleri doğrultusunda yeniden yapılandırılmak zorunda kalmıştır. Bu bağlamda sürdürülebilir tarım, yalnızca verimlilik ve ekonomik kârlılık değil, aynı zamanda çevresel koruma, sosyal adalet ve doğal kaynakların uzun vadeli yönetimini içeren çok boyutlu bir yaklaşımdır.

Sürdürülebilir tarım kavramı, ilk kez 1987 tarihli [Brundtland Raporu](#) ile uluslararası belgelerde yer almaya başlamış, ardından [1992 Rio Zirvesi](#) ile çevre ve kalkınma bağlamında küresel gündeme taşınmıştır. Bugün ise, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (“FAO”) tarafından geliştirilen [Sürdürülebilir Tarım İlkeleri](#), bu alandaki temel çerçeveyi belirlemektedir. Bu ilkelere göre sürdürülebilir tarım; (i) doğal kaynakların

korunması, (ii) ekonomik uygulanabilirlik, (iii) sosyal eşitlik, (iv) dayanıklılık ve (v) yönetim başlıklarında bütüncül politikaları gerekli kılmaktadır.

Bu anlayış doğrultusunda, endüstriyel tarımın yüksek girdi kullanımı nedeniyle neden olduğu toprak bozulması, su kaynaklarının tükenmesi ve biyoçeşitlilik kaybı gibi sorunlara karşı, doğa temelli çözümler ön plana çıkmaktadır. Türkiye gibi tarım çeşitliliği açısından zengin ülkelerde, sürdürülebilir tarım modelleri yalnızca çevresel koruma için değil, aynı zamanda gıda güvenliği açısından da kritik öneme sahiptir. Bu bağlamda, üretim süreçlerinin insan sağlığına zarar vermeyen, izlenebilir ve güvenilir hale getirilmesi, sürdürülebilirliğin hukuki bir gerekliliğe dönüşmesini sağlamaktadır.

Türk hukuk sisteminde sürdürülebilir tarımın doğrudan tanımlandığı bir çerçeve kanun bulunmamakla birlikte, çeşitli mevzuatlarda bu ilkeye dolaylı olarak atıf yapılmaktadır. Özellikle [5488 sayılı Tarım Kanunu'nda](#) yer alan tarım politikası ilkeleri, sürdürülebilir kalkınma ve çevre duyarlılığı perspektifinden tarım faaliyetlerinin desteklenmesini öngörmektedir. Ayrıca, [5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu](#) kapsamında tarım arazilerinin korunması, sürdürülebilir üretim için vazgeçilmez bir hukuki mekanizma olarak değerlendirilmektedir. Sürdürülebilir tarım yalnızca bir üretim tekniği değil, aynı zamanda ekosistem hakları, kırsal adalet ve gelecek nesillerin gıdaya erişim hakkı ile doğrudan ilişkili bir hukuki yaklaşımdır. Bu nedenle, hem ulusal düzeydeki düzenlemelerin geliştirilmesi hem de uluslararası normlarla uyumlu bir sistem kurulması, sürdürülebilir tarım ve gıda güvenliği ilişkisini güçlendirmektedir.

3. Türkiye’de Tarım Altyapısı, Mevzuat Gelişimi ve Gıda Güvenliği İlişkisi

Türkiye, tarım alanındaki potansiyeli ve iklim çeşitliliği sayesinde geniş bir ürün yelpazesi üretme kapasitesine sahiptir. Ancak bu potansiyelin sürdürülebilir biçimde değerlendirilmesi, yalnızca doğal avantajlarla değil, aynı zamanda güçlü bir tarım altyapısı ve etkin hukuki düzenlemelerle mümkündür. Bu bağlamda tarım altyapısı, sadece fiziksel yatırımları değil; aynı zamanda mevzuat düzenlemeleri, kurumsal kapasiteyi ve dijitalleşmeyi de kapsayan çok boyutlu bir yapıya sahiptir.

Türk hukuk sisteminde, **5488 sayılı Tarım Kanunu**, tarımsal faaliyetlerin planlanması ve desteklenmesine ilişkin genel esasları belirlemektedir. **5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu** ise, tarım topraklarının sürdürülebilir kullanımını sağlamak amacıyla arazi sınıflandırmaları ve koruma önlemlerini öngörmektedir. Tarımsal üretimin temel unsurlarından biri olan sulama altyapısı ise [167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanun](#) ile düzenlenmiştir.

Bu yasal altyapıya ek olarak, Türkiye, tarımsal verimliliği artırmak amacıyla dijitalleşmeye yönelik önemli adımlar atmıştır. T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı’nın 2015 yılında yayımlamış olduğu [Tarım Bilgi Sistemi \(“TARSEY”\)](#) bilgilendirme kitapçığında bu kapsamda geliştirilmiş olan veri tabanları, kazanımlar ve sonuçları ele alınmıştır. TARSEY projesi gibi dijital platformlar, tarımsal faaliyetlerin izlenmesi ve yönetilmesinde [önemli bir rol oynamaktadır](#). Tarımsal hizmetlerin iyileştirilmesi için Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemleri, Çiftlik Muhasebe Veri Ağı, Arazi Parsel Tanımlama Sistemi, Entegre İdare ve Kontrol Sistemi, Tarım Bilgi Ağı, Çiftçi Kayıt Sistemi, Hayvan Kayıt Sistemi, Tarım Arazileri Kayıt Sistemi ve Kırsal Veri Tabanını içeren çeşitli ulusal veri setleri ve dijital hizmetler oluşturulmuş ve geliştirilmektedir. Dijital veri tabanları sayesinde, hem üreticiye bilgi desteği sağlanmakta hem de kamu idaresinin tarımı izleme ve yönlendirme kapasitesi güçlendirilmektedir. Bu sistemler, ürün doğrulama, izlenebilirlik ve çevresel etki analizlerinde kritik rol oynamaktadır.

Tüm bu altyapısal gelişmelere rağmen, uygulamada çeşitli yapısal zorluklar devam etmektedir. Özellikle küçük ölçekli üreticilerin yeni sistemlere entegrasyonu, çevresel sürdürülebilirlikle tam uyumlu destekleme politikalarının oluşturulamaması ve iklim değişikliğine uyum kapasitesinin yetersizliği, Türkiye'nin öncelikli gündem başlıkları arasında yer almaktadır. Bu nedenle tarım altyapısının sürdürülebilir hale getirilmesi; yalnızca teknik değil, aynı zamanda hukuki, kurumsal ve toplumsal uyumu gerektiren bir süreçtir.

4. Uluslararası ve Avrupa Birliği (“AB”) Hukuk Normları ile Türkiye’nin Uyum Süreci

Gıda güvenliği, küresel ölçekte yalnızca bir tarımsal üretim sorunu değil, aynı zamanda uluslararası hukukun ve çok taraflı iş birliğinin temel konularından biri haline gelmiştir. İklim değişikliği, doğal kaynakların tükenmesi ve gıda krizleri karşısında ulusal önlemler yeterli kalmamakta; devletler, giderek artan biçimde uluslararası normlara ve bağlayıcı olmayan standartlara yönelmektedir.

Bu kapsamda, [FAO](#), sürdürülebilir tarım ve gıda güvenliği konusunda en etkin uluslararası örgütlerden biridir. FAO’nun geliştirdiği [Sürdürülebilir Tarım İlkeleri ve Gıda Güvencesi için Kılavuzlar](#), doğal kaynakların korunması, üretici haklarının gözetilmesi ve iklimle uyumlu tarım politikalarının benimsenmesi açısından yol gösterici niteliktedir. Türkiye ile FAO arasında yürütülen [Ortaklık Programı \(FTPP\)](#) çerçevesinde ise gıda kalitesi, beslenme güvenliği ve doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı konularında projeler yürütülmektedir.

Bir diğer önemli uluslararası mekanizma ise Avrupa Birliği Ortak Tarım Politikası (Common Agricultural Policy - [CAP](#))’dır. CAP, yalnızca üretim desteklerini değil; aynı zamanda çevre koruma, kırsal kalkınma ve gıda güvenliğini bütüncül bir şekilde ele alan bir politika çerçevesidir. Son dönemde “[Avrupa Yeşil Mutabakatı](#)” ve “Tarladan Sofraya” stratejileriyle CAP, iklim değişikliğiyle mücadele ve sürdürülebilir gıda sistemlerine geçişi önceleyen bir yapıya [yönelmiştir](#).

Türkiye, tarım sektörü Gümrük Birliği kapsamı dışında kalmasına rağmen, [Katılım Ortaklığı](#) Belgesi ve Ulusal Programlar aracılığıyla CAP ile uyum sürecini sürdürmektedir. Özellikle organik tarım, çevresel standartlar ve destekleme sistemlerinin AB normlarına yaklaştırılması yönünde çalışmalar yapılmaktadır. Bununla birlikte, bazı teknik ve idari uyum sorunları hala devam etmektedir. Bu uyum sorunları, özellikle tarımsal destekleme mekanizmalarının yeniden yapılandırılması, çiftçi kayıt sistemlerinin şeffaflaştırılması ve çevresel yükümlülüklerin uygulanmasında kendini göstermektedir. AB standartlarına geçişin yavaş ilerlemesi, yerli üreticiler açısından hem maliyet baskısı hem de rekabet dezavantajı yaratabilmektedir. Ayrıca, izlenebilirlik ve gıda güvenliği kriterlerindeki yetersizlikler, Türkiye’nin tarım ürünlerinin AB pazarında sürdürülebilir bir yer edinmesini zorlaştırmaktadır. Bu nedenle, mevcut uyum sürecinin yalnızca mevzuat değişikliği ile sınırlı kalmaması, kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi ve kırsal kalkınmayı önceleyen yapısal reformlarla desteklenmesi gerekmektedir.

5. Tarım Altyapısında Gelecek Perspektifi

Tarım altyapısının sürdürülebilirliği ve gıda güvenliği, yalnızca teknik ve ekonomik değil, aynı zamanda hukuki ve politik yönleri olan çok boyutlu bir konudur. Türkiye, kendi mevzuatını geliştirmenin yanı sıra, Avrupa Birliği ve Birleşmiş Milletler gibi uluslararası kuruluşların belirlediği normlarla da uyumlu hale gelmek için çaba göstermektedir. Ancak bu uyum süreci, yalnızca yasal düzenlemelerle değil, aynı zamanda uygulamadaki kapasitenin artırılması, dijital dönüşümün yaygınlaştırılması ve küçük ölçekli üreticilerin desteklenmesiyle mümkün olacaktır. Bu doğrultuda, sürdürülebilir tarım politikalarının çok aktörlü ve çok düzeyli bir yönetim anlayışıyla yürütülmesi elzemdir. Tarım altyapısı, yalnızca fiziksel yatırımlardan ibaret olmayıp; aynı zamanda hukuki düzenlemeleri, yönetim yapısını, bilgi sistemlerini ve destekleme mekanizmalarını da içeren kapsamlı bir sistemdir. Gıda güvenliği hedefinin sağlanması, bu sistemin çevresel, sosyal ve ekonomik yönleriyle sürdürülebilir şekilde yeniden yapılandırılmasına bağlıdır.

Türkiye’de son yıllarda sulama, toprak koruma, veri tabanları ve üretici kayıt sistemlerine yönelik önemli adımlar atılmış olsa da, bu gelişmelerin uygulamada kalıcı ve kapsayıcı sonuçlar üretmesi için yapısal zorlukların aşılması gerekmektedir. Özellikle küçük ölçekli çiftçilerin dijital altyapıya entegrasyonu, tarım arazilerinin parçalı yapısı, kırsal bölgelerde teknik personel eksikliği ve yerel idarelerin kurumsal kapasite yetersizliği gibi sorunlar, sürdürülebilir altyapının önündeki başlıca engeller arasında yer almaktadır. Bu çerçevede, sürdürülebilir tarım altyapısının kurulması için öncelikle veri temelli ve bölgeye özgü tarım politikalarının geliştirilmesi gerekmektedir. Ayrıca, hukuki düzenlemelerin yalnızca kural koyucu değil, aynı zamanda yönlendirici ve destekleyici bir işlev üstlenmesi büyük önem taşımaktadır.

Bu noktada, mevcut uyum sorunlarının aşılabilmesi için gelecekte tarım hukukunda daha kapsamlı düzenlemelere ihtiyaç duyulacaktır. Özellikle tarımda dijitalleşme, iklim değişikliğine uyum ve gıda izlenebilirliği gibi alanlarda yeni hukuki çerçeveler oluşturulması kaçınılmazdır. Söz konusu

gelişmeler, hem üreticilerin haklarını güvence altına alacak hem de çevresel etkileri denetleyebilecek etkili yaptırımlar içermelidir. Aynı zamanda, yerel yönetimlerin yetki ve sorumluluklarını yeniden tanımlayan, kırsal bölgelerde hukuki erişimi kolaylaştıran ve kamu-özel iş birliklerini teşvik eden mekanizmaların yasal zemine oturtulması da kritik hale gelmektedir.

Sonuç olarak, tarım altyapısının sürdürülebilirliği, yalnızca mevcut yapıların korunması değil; iklim krizine uyum sağlayabilen, çevreye duyarlı ve üretici merkezli yeni bir sistemin inşasını gerektirmektedir. Türkiye’nin hem ulusal hukuk sistemi hem de uluslararası yükümlülükleri doğrultusunda bu dönüşümü gerçekleştirmesi, yalnızca gıda arz güvenliğini değil, aynı zamanda kırsal kalkınma ve doğal kaynak yönetimi açısından da stratejik bir zorunluluktur.

D Bankaların Yeşil Varlık Oranı Hesaplaması Hakkında Tebliğ'in Bankaların Kredilendirme Rejimlerine Olası Etkileri

1. Giriş

11 Nisan 2025 tarihli ve 32515 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan [Bankaların Yeşil Varlık Oranı Hesaplaması Hakkında Tebliğ](#) (“**Tebliğ**”), Türkiye’de çevresel sürdürülebilirlik odaklı finansal dönüşüm açısından önemli bir düzenlemeyi temsil ediyor. Tebliğ ile birlikte mevzuatta daha önceden bulunmayan, Yeşil Varlık Oranı (“**YVO**”) adı altında, çevresel temelli bir finansal gösterge benimseniyor ve bu oranın yardımıyla bankaların çevresel sürdürülebilirliği gözeten faaliyetlere sağladığı finansmanın toplam varlıklar içerisindeki oranı ölçülebilecek ve ölçüm sonuçları [Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu](#)’na (“**BDDK**”) raporlanacak. Tebliğ aynı zamanda çevresel olarak sürdürülebilir ekonomik faaliyetlerin taksonomisi açısından objektif kıstaslar barındırması yönünden de bir ilki temsil ediyor.

2. Yeşil Varlık Oranı Nedir?

YVO, bankaların bilançolarındaki çevreci ekonomik faaliyetlere ilişkin varlıkların toplam varlıklar içindeki oranını ifade ediyor. Tebliğ, bu oran hesaplanırken “uyumlu varlık” kavramına da dikkat çekiyor. Çevresel standartlara uyumlu varlık tespiti, [Avrupa Birliği Taksonomisi](#)’ne paralel şekilde, bir ekonomik faaliyetin hem çevresel hedeflere önemli katkı sağlaması hem de diğer çevresel hedeflere zarar vermemesi ile asgari sosyal güvenlik standartlarına uygun olması koşullarına bağlanıyor.

Bu kapsamda, bankalar için YVO yalnızca bir performans metriği değil, aynı zamanda finansal strateji ve risk yönetimi açısından da yönlendirici bir unsur haline gelebilir. Nitekim BDDK’nın ilerleyen dönemlerde bankalara yönelik YVO alt sınırları belirlemesi veya bu oranlara dayalı teşvik/ceza mekanizmaları öngörmesi muhtemel görünüyor.

3. Avrupa Birliği Taksonomisi ile Uyum

YVO; Avrupa Birliği (“AB”) düzenlemesinde yer alan “Green Asset Ratio” ile birebir örtüşüyor. Bunun yanı sıra YVO, biyoçeşitliliğin ve ekosistemin korunması ve restorasyonuna önemli ölçüde katkı sağlanması, diğer çevresel hedeflere önemli zarar verilmemesi ve asgari sosyal güvenlik standartlarının sağlanmasına dayalı üçlü kriterler üzerinden hesaplanmasıyla da AB hukuki çerçevesini yansıtıyor. AB’de finansal kuruluşların yılda bir defa Avrupa Menkul Kıymetler ve Piyasalar Otoritesi’ne raporlama yapması rejimine benzer şekilde, Tebliğ ile birlikte bankaların yılda bir kez BDDK’ya bildirimde bulunması yükümlülüğü öngörülmekte. Ne var ki, AB’de bu zorunluluk bankalar, sigorta şirketleri, portföy yöneticileri ve büyük şirketler için getirilmişken BDDK düzenlemesi sadece bankalarla sınırlı tutuluyor.

Aynı zamanda, AB düzenlemesinde görülen yoğun teknik taramanın ve sektörel bazda yapılmış ayrıntılı faaliyet sınıflandırmasının aksine, Tebliğ henüz teknik kriterler, sektörel ayrımlar ve uyum uygulamaları açısından daha sınırlı düzenleme içermiyor. Bu gibi sebeplerle, bu alanda henüz AB mevzuatı ve uygulaması ile tam uyumluluk olduğu söylenemese dahi AB mevzuatına paralel bir yaklaşım sergilendiği söylenebilir.

4. Denetim ve Raporlama Mekanizmaları

AB sisteminde raporlar bağımsız denetime tabi tutulurken ilgili Tebliğ henüz sadece BDDK’ya yapılacak raporlama rejimini öngörmekte, bağımsız denetim ve uyum uygulamaları için net bir prosedüre işaret etmemekte.

Mevduat bankaları ve katılım bankaları tarafından BDDK’ya yapılması planlanan

çevresel uyum raporlaması ise bilimsel bir raporlama niteliği taşımamakta, bankaların bilançosundaki varlıklar içerisinde çevresel olarak sürdürülebilir faaliyetlerin finansmanına katkıda bulunulup bulunulmadığının tespiti usulü ile gerçekleştirilecek.

Teknik tarama kriterlerinin sağlandığı veya sağlanacağı ise bağımsız doğrulayıcı taraflarca düzenlenecek “emisyon raporu, fizibilite raporu, enerji verimliliği etüt raporu ve benzeri raporlarla, ulusal ya da uluslararası kabul görmüş sertifikalar, yeşil teknoloji seçim araçları veya yatırıma konu harcama belgeleri” aracılığıyla belgelenmesi ve bankalarca denetime hazır bulundurulması gerekiyor. Tebliğ uyarınca ilk raporlama için başlangıç tarih 30 Haziran 2025 olarak belirlendi.

Uyum sürecinde, başta çevresel etki değerlendirmesi (ÇED) ve ISO 14001 gibi çevre yönetim sistemleri belgeleri olmak üzere çeşitli sertifikasyon süreçleri de kredilendirme koşulu haline gelebilir. Bununla birlikte, AB uygulamasına paralel olarak raporlama sonucu uyumsuzluk tespiti hallerinde BDDK'dan gelecek düzeltme bildirimleri, uyarı, rehberlik mektupları veya gerekirse idari yaptırım uygulanması mümkün. Aynı zamanda, bankaların yeşil varlık oranlarını düzenli olarak raporlama yükümlülüğü sayesinde, kredi portföylerinin çevresel etkilerinin daha şeffaf bir şekilde izlenmesi mümkün hale gelebilir.

5. Ne Gibi Değişiklikler Beklenebilir?

YVO artışı hedeflenirken, bankaların kredi portföylerini çevresel taksonomiye uyumlu hale getirmeleri kaçınılmaz. Bunun da enerji verimliliği, yenilenebilir enerji yatırımları, sürdürülebilir ulaşım ve çevre dostu binalar gibi alanlara sağlanan kredilerin hem yasal hem de itibari avantajlar taşıyacak olması, bu tür kredilere olan ilgiyi artırması bekleniyor. Bu kapsamda değerlendirilen projeler için çevresel taahhütlerin ihlal edilmesi halinde erken geri çağırma, faiz artırımı veya cezai şart gibi hükümlerin kredi sözleşmelerinde daha sık karşılaşılabilecek düzenlemeler arasına gireceği de öngörülebilir. Ayrıca, kredi müşterilerinin sürdürülebilirlik standartlarına uyum seviyesinin bankaların kredilendirme süreçlerinde göz önüne alacağı bir kriter haline geleceği söylenebilir.

Tebliğ'in, şirketlerin projelerinin finansmana erişimini kolaylaştırmak amacıyla sürdürülebilirlik politikalarına uyum seviyelerini olumlu etki edebileceği öngörülmüyor. Finansmana erişim koşullarında çevresel uyumun ön plana çıkması, şirketlerin yatırım projelerinde çevresel olarak sürdürülebilir faaliyetlere öncelik vermesi sonucunu doğurabilir.

Tebliğ, bankacılık sektöründe sürdürülebilirlik odaklı bir kültürün oluşmasına katkı sağlayacağı ve çevresel performansın finansal kararlarla daha yakından ilişkilendirilmesini mümkün kılacağı öngörülmüyor. Kredilendirme süreçlerinde çevresel kriterlerin sistematik şekilde dikkate alınması, hem finansal istikrar hem de iklim değişikliğiyle mücadele açısından olumlu sonuçlar doğurması bekleniyor.

Sonuç olarak, Tebliğ'e konu YVO hesaplama ve raporlama uygulamasının kredilendirme rejiminde çevresel etkiler açısından şeffaflığı ve piyasa disiplini artırarak bankalar nezdinde çevresel olarak sürdürülebilir ekonomik faaliyetlere yönelik farkındalığı ve motivasyonu güçlendirmesi ve Türkiye'nin iklim değişikliğine ilişkin hedeflerinin ve uluslararası taahhütlerinin gerçekleştirilmesine önemli katkı sağlaması bekleniyor.

Daha fazla bilgi ve sorularınız için:

Ortaklar

Ümit Hergüner

Deniz Tuncel

Senem Denktaş

Kıdemli Avukatlar / Danışmanlar

Gizem Tokgöz

Bora Başkurt

Katkıda Bulunanlar

Destina Bilimli, Alara Gökşen, Ahmet Batuhan Peker

Enerji, Altyapı ve Çevresel, Sosyal ve Yönetişim (ÇSY)

Büyükdere Caddesi 199, Levent 34394 ISTANBUL
Telefon: (90) 212 310 18 00 Fax: (90) 212 310 18 99

<http://www.herguner.av.tr>

- © 2025 Hergüner Bilgen Üçer Avukatlık Ortaklığı

-Hergüner Bilgen Üçer Türk ve yabancı müvekkillere hukukun her alanında hizmet veren bir avukatlık ortaklığıdır. Bu bülten Türkiye'de hukuk alanındaki gelişmeleri paylaşmak amacıyla hazırlanmıştır. Bülten belli olay ve durumlara yönelik bir hukuki bir görüş veya yönlendirme olarak düşünülmemelidir ve içeriği yalnızca bilgi amaçlıdır. Özel sorular ve sorunlar bakımından hukuki danışman görüşü alınmalıdır.